

Veidi teavet Eesti Vabadussõjast 1918–1920

Vabadussõda algas punaväe rünnakuga Narvale 28. novembril 1918. Samal päeval jäeti Narva Eesti vägede poolt maha. Punaste pealetung jätkus kuni aastavahetuseni 1918/19. Põhja-Eestis jäi rinne pidama 30–35 km kaugusele Tallinnast ja Kesk-Eestis Võrtsjärve kaldale. Vaid Ikla–Heinaste vahel jäi rinne praegusele riigipiirile.

— — —

7. jaanuarist 1919 läks vahepeal arvukust kogunud Eesti sõjavägi vasturünnakule. Juba 14. jaanuaril vabastati Tartu, 18. jaanuaril Narva ja 1. veebruaril Valga ning Võru. Sõjategevus kandus Põhja–Lätisse ja Pihkva-lähedasele ning Narva-tagusele Venemaale.

— — —

5. juunist kuni 3. juulini peeti Lätis, Valmiera–Cesise–Riia lähistel sakslastega maha nn Landesveeri sõda. Selle sõja võitu Cesise (eestlastele Võnnu) juures tähistatakse tänapäeval Võidupühana.

— — —

Sõjategevus Venemaaga kestis 3. jaanuarini 1920, mil tehti vaherahu. Lõplik rahuleping kirjutati alla sama aasta 2. veebruaril Tartus.

— — —

Eesti sõjaväe arvukus tõusis Vabadussõjas kuni 86 000-ni. Neist kuni 2200 võisid olla vanemate klasside koolipoisid; lisaks veel kuni kolmveerandsada koolitüdrukut. Vabadussõja ohvitserkonnas oli sadu meesõpetajaid; neist kaks hukkunud — leitnant Julius Kuperjanov ja kapten Anton Irw — said selle sõja tuntuimateks kangelasteks. Sõjategevuses kaotas elu üle 6000 Eesti kodaniku.

— — —

Eestlaste kõrval võitlesid Vabadussõjas ka Inglise meremehed, Vene valgekaartlased, ingerlased ja lätlased; Soome, Rootsi ning Taani vabatahtlikud.

— — —

Võit Vabadussõjas kindlustas esimesele Eesti Vabariigile 20-aastase püsimise ning Eesti Vabariigi taastekke aastal 1991.